

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים
רמ"ש 1947-10-21 פלוני נ' אלמוני ואח'

לפני כבוד השופט נפתלי שילה

המבקש **פלוני**
ע"י ב"כ עו"ד יהושע נגר

נגד

המשיבים **1. אלמוני**
2. אלמונית
ע"י ב"כ עו"ד מרים זפט

פסק דין

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה (כב' השופטת אסתר ז'יטניצקי
רקובר בתמ"ש 18-12-26034) מיום 9.9.21, במסגרתה נדחתה בקשת המבקש להגיש תצהיר
משלים לעדותו הראשית.

א. רקע עובדתי

1. המבקש הינו אזרח ותושב _ המתגורר ב_ והוא אחיהם של המשיבים 1 ו-2.
2. לטענת המבקש, בשלהי שנות ה-70 ובמהלך שנות ה-80 של המאה הקודמת, הוא העביר לאחותו
המשיבה 1 שעלתה לישראל, חפצים וכספים בנאמנות לצורך רכישת נדל"ן. הסכום שהועבר
מוערך על-ידי המבקש בסך של \$160,000 בערכי המטבע של אותה תקופה.
3. בשנת 2015 גילה המבקש לטענתו, שחלק ניכר מהכספים שהוא העביר למשיבה 1 לא שימשו
לרכישת נכס ב_ ורק חלק קטן הועבר לצורך זה. גם התברר לו לטענתו, שהמשיבה 1 עשתה
שימוש לצרכיה הפרטיים בכספים שהועברו אליה בנאמנות על ידו והיא אף נטלה לכיסה את
דמי השכירות מהנכס.
4. לפיכך, המבקש הגיש תביעה למתן חשבונות ולהשבה כנגד המשיבים בבית משפט קמא.
5. עקב היחסים העויינים בין מדינת ישראל ל_, הגיש המבקש בקשה לגביית עדות מוקדמת
ולחקירה על תצהירו שתמך בכתב התביעה שהגיש. המבקש ציין בבקשתו, כי לאור גילו ומצבו
הרפואי, ככל הנראה הוא לא יוכל לשוב לישראל לאחר מתן עדותו. בית המשפט נעתר לבקשתו
והמבקש הגיע לישראל בדרך לא דרך לשם גביית עדותו המוקדמת. בסיום העדות המוקדמת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 1947-10-21 פלוני נ' אלמוני ואח'

1 שהתקיימה ביום 19.2.19, הורה בית המשפט לצדדים להגיש תצהירי עדות ראשית מטעמם
2 "לרבות בעלי הדין עצמם".

3
4 6. ביום 20.3.20 הגיש המבקש תצהיר עדות ראשית מטעמו. ביום 18.5.20 הגיש המבקש בקשה
5 להיחקר על תצהירו באמצעות היוועדות חזותית. המשיבים התנגדו לבקשה וטענו שיש להוציא
6 מהתיק את תצהירו של המבקש, מאחר שהוא כבר העיד ונחקר במסגרת העדות המוקדמת ואין
7 לאפשר לו "מקצה שיפורים" בדמות הגשת תצהיר משלים.

8
9 7. ביום 2.6.20 קיבל בית משפט קמא את עמדת המשיבים והורה על הוצאת התצהיר המשלים
10 מהתיק.

11
12 8. המבקש לא השלים עם החלטה זו והגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי (רמ"ש
13 12274-06-20 נ.ב. נ' ש.מ. ואח' (29.7.20)). כב' ס.ג. השופט שוחט החליט לדחות את הבקשה
14 (להלן: **החלטת המחוזי**) ואולם הוא קבע כי:

15
16 "תרופתו של המבקש, ככל שבמסגרת הליכי גילוי מסמכים שהתקיימו לאחר שהוגשו כתבי
17 הטענות גולו מסמכים שלא היו ידועים לו וככל שבמסגרת תצהירי עדות ראשית מטעם
18 המשיבים נטענו טענות שלא נטענו במסגרת כתב ההגנה - לפנות לבית המשפט קמא בבקשה
19 להגשת תצהיר משלים, בה יוכל לפרוש את התייחסותו לעניינים נקודתיים אלו. בטוחני כי
20 אם תוגש בקשה מנומקת וממוקדת בעניינים אלו בית המשפט קמא ישקול אותה בלב פתוח
21 ובנפש חפצה, שהרי לא בכדי הוקנתה לבית המשפט קמא הסמכות לסטות מסדרי הדין ומדיני
22 הראיות הרגילים, תוך שקילת שיקולי צדק, מכוח הוראת סעיף 8(א) לחוק בתי המשפט
23 לענייני משפחה, התשנ"ה-1995. במקרים מתאימים וחריגים, על מנת להגיע לחקר האמת
24 ולתוצאה צודקת יותר, כבר עשו בתי המשפט לענייני משפחה שימוש בסעיף זה והתירו הגשת
25 תצהיר משלים גם בשלב מתקדם בהליך ההוכחות ובתום החקירה הנגדית (ראו החלטת כב'
26 השופט שרעבי ברמ"ש (חי') 3610-05-17 פלוני נ' אלמונית, 9.6.17, פורסם בנבו,
27 והאסמכתאות המובאות שם)."

28
29 9. בעקבות החלטת המחוזי, הגיש המבקש לבית משפט קמא בקשה להגיש תצהיר משלים וטען
30 שהתקיימו בתצהיר המשלים התנאים שנקבעו בהחלטת המחוזי. בית המשפט קמא דחה את
31 בקשתו ביום 23.8.20 (להלן: **ההחלטה מיום 23.8.20**) ולמרות זאת קבע כי: "עם זאת, ככל
32 שיבקש המבקש להגיש תצהיר משלים, שאותו יצרף לבקשתו, ויציין בבקשתו מהם המסמכים
33 שלא היו ידועים לו ואשר התגלו לו במסגרת הליכי גילוי המסמכים ומהן הטענות שנטענו
34 בתצהירי העדות הראשית מטעם המשיבים ולא נטענו בכתב ההגנה ובאיזה אופן תצהירו
35 המשלים מהווה מענה נקודתי למסמכים ולטענות אלה, בית המשפט יידרש לבקשתו".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-10-1947 פלוני נ' אלמוני ואח'

10. לאור ההחלטה מיום 23.8.20, המבקש הגיש ביום 24.2.21 בקשה נוספת להגשת תצהיר משלים שבה פירט את כל הטענות שלטענתו לא נטענו בכתב ההגנה של המשיבים אלא רק בתצהירי העדות הראשית מטעמם ולכן יש להתיר לו את הגשת התצהיר המשלים שעונה הן על התנאים שנקבעו בהחלטת המחוזי והן על התנאים שנקבעו בהחלטה מיום 23.8.20 (להלן: **התנאים**).

11. ביום 9.9.21 דחה ביהמ"ש קמא את בקשתו (להלן: **ההחלטה**). המבקש לא השלים עם ההחלטה והגיש בקשת רשות ערעור.

ב. תמצית ההחלטה

1. לא התקיימו התנאים שנקבעו בהחלטת המחוזי ובהחלטה מיום 23.8.20 ולא הובא כל נימוק **"המצדיק סטייה מסדר הבאת הראיות ומתן היתר להגשת תצהיר עדות ראשית משלים וזאת לאחר שהמבקש נחקר חקירה נגדית לאור בקשתו להעיד עדות מוקדמת"**. כמו כן, המבקש לא פירט בבקשתו להגשת התצהיר המשלים מהם המסמכים והטענות החדשות שגולו לו ואשר חורגות מאלו שנטענו בכתב ההגנה. עוד נקבע כי **"הבן הגיש את תצהיר עדותו הראשית כשנה וחצי לאחר חקירת המבקש ובתצהיר זה יכול היה בנו של המבקש לכלול את כל המסמכים שהמבקש טען שיוגשו לביהמ"ש על ידי בנו, אך דבר זה לא נעשה"**.

2. המבקש הודה בחקירתו הנגדית שמצויים בידי באי כוחו ובידי בנו כל המסמכים והוא אינו יודע את הפרטים אלא בנו. לפיכך, כיצד יכול המבקש לבקש להגיש עתה תצהיר משלים אם אינו יודע את הפרטים אלא בנו? כמו כן, המבקש יכול בחקירתו הנגדית לחקור את המשיבים בנקודות שהעלה בתצהירו המשלים.

3. בנסיבות אלו, היענות לבקשת המבקש, תוך שינוי סדרי הבאת הראיות בשלב כה מאוחר, פוגעת במשיבים ובניהול תביעתם, ללא כל הצדקה ועל כן, אין להיעתר לה.

ג. תמצית טענות המבקש

1. בית משפט קמא טעה מאחר שהמבקש מילא אחר כל התנאים שנקבעו בהחלטת המחוזי ובהחלטה מיום 23.8.20 ואין יסוד לקביעה שהוא לא עמד בתנאים.

2. המבקש פירט בבקשתו להגשת תצהיר משלים שתצהיר העדות המשלים מתייחס בעיקר לטענות העובדתיות שהועלו בתצהיר העדות הראשית של המשיבה 1 ואשר לא נזכרו כלל בכתב ההגנה, וכן הוא מתייחס בסעיף אחד לתצהירו של א' ב', שכל האמור בו כלל לא נזכר בכתב ההגנה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-10-1947 פלוני נ' אלמוני ואח'

3. ב"כ המשיבים טענה בחקירת בנו של המבקש, שהבן אינו יכול להעיד על עובדות מסוימות, שחלקן ארעו בעת שהוא היה ילד קטן ומי שיכול להעיד עליהן הוא רק המבקש בעצמו. לכן, קיימת חשיבות רבה להתרת הגשת תצהירו המשלים.

4. המשיבים הגישו את תצהירי העדות הראשית מטעמם לאחר שנחשפו לעובדות ולמסמכים המפורטים בתצהיר המשלים הראשון שהגיש המבקש שהיה מקיף יותר מהתצהיר שמתבקש כעת להגישו. לא ייתכן שתעשה איפה ואיפה בין בעלי הדין, וייווצר מצב בו המשיבים יוכלו להגיב לעובדות, לטענות ולמסמכים שצורפו לתצהיר המשלים הראשון שהגיש המבקש ואז, לאחר שהמשיבים הגיבו כבר לטענות ולמסמכים אלו, יימחק תצהיר זה מהתיק והמבקש לא יוכל להעיד אודות עובדות חשובות אלו.

5. המבקש עמל רבות על הכנת התצהיר המשלים ואי התרת הגשתו תפגע מאוד ביכולתו להוכיח את תביעתו.

ד. תמצית טענות המשיבים

1. יש להותיר את החלטת בית משפט קמא על כנה, שכן תצהירו של המבקש ערוך בניגוד למתווה שנקבע בהחלטת המחוזי ובהחלטה מיום 23.8.20 שהן החלטות חלוטות שהמבקש לא השיג עליהן.

2. המבקש לא הסביר אילו 12 נספחים הוא מתכוון להגיש ולא ציין שאלו מסמכים שלא היו ברשותו או בידיעתו קודם לכן. האמירה הכוללנית בבקשתו להגשת תצהיר משלים בבית משפט קמא אינה מספיקה לכשעצמה, והיה עליו לפרט לגופו של עניין אילו דברים חדשים שלא נטענו בכתב ההגנה הוא רוצה להגיש ולטעון לגביהם.

3. טרם הגיעה העת לדון בבקשה לצירוף תצהיר משלים, שכן המבקש עוד לא הגיש תצהיר משלים ערוך כדבעי בכדי שיתקיים דיון בבקשתו, והחלטה הדוחה או מקבלת את הבקשה, תתקבל רק לאחר שזה יוגש.

4. טענותיו של המבקש בבקשת רשות הערעור "משוללות כל יסוד", שכן הוא לא פירט את התנאים המאפשרים לו את הגשת התצהיר המשלים. פירוט מספרי סעיפים מתצהירה של המשיבה 1, שלטענת המבקש תצהירו מתייחס אליהם, אינם מספקים. יש לתמוך כל התייחסות בנימוק משל עצמו.

5. טענות המבקש שלא היו בידי כלל המסמכים בעת הגשת התביעה אינה נכונה, שכן בחקירתו הוא הודה שכל המסמכים היו בידי. עצם טענות המשיבים כנגד תוכן עדותו של בנו של המבקש

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-10-1947 פלוני נ' אלמוני ואח'

לא מקנות למבקש זכות להגיש תצהיר משלים. קל וחומר, כאשר המבקש בעצמו ביקש להעיד בעדות מוקדמת, וכעת הוא מנסה לנצל את ההליך לרעה ולשפר עמדות. הגשת תצהיר משלים בשלב זה של ההליך יהווה "חריגה בוטה מסדרי הראיות".

ה. דיון והכרעה

1. לאחר עיון בבקשה ובתשובה אני סבור שיש לתת רשות ערעור ולקבל את הערעור מהטעמים שיפורטו להלן:

2. הוראות סעיף 52 (ב) **לחוק בתי המשפט** (נוסח משולב) תשמ"ד – 1984, והפסיקה קובעים כי תינתן רשות ערעור רק אם ישנו חשש שייגרם נזק ממשי למבקש או אם יתקיים הליך מיותר או אם קיימת טעות ברורה בהחלטה. ככלל, ערכאת הערעור תתערב בהחלטה ביניים רק כאשר להחלטה מושא הערעור השפעה רבה על זכויות הצדדים ויהיה קשה להביא לתיקון הפגם או שהוא בעל השפעה מכרעת על הדיון.

ברע"א 7682/06 אליהו חברה לביטוח נ' חיים אלוש (25.6.07) נקבע כי:

"... ככל שהחלטת הביניים היא בעלת השפעה מכריעה יותר על זכויות הצדדים או על אופן ניהול הדיון בערכאה הדיונית, כך שיהיה קשה יותר להשיב את המצב לקדמותו אם יתברר בשלב מאוחר יותר שההחלטה הייתה שגויה, ייטה בית המשפט שלא לדחות את הבירור לשלב הערעור על פסק הדין ... הנטייה להתיר את הערעור המידי תתגבר ככל שהחלטת הביניים היא בעלת אופי בלתי הדיר....".

3. ברע"א 9156-12 פז חברת נפט בע"מ נ' תחנת תדלוק ושרותים צבר בע"מ (1.1.13) נקבע כי:

"עדים והיתר להבאת ראיות נוספות הם עניינים מובהקים שבסדרי דין, שלערכאה הדיונית שיקול דעת רחב בהם. ככלל, ערכאת הערעור תקפוץ ידה מלהתערב בהחלטות בסוגיות אלו, למעט במצבים חריגים בהם החלטת הערכאה הדיונית מנוגדת לדין או גורמת עיוות דין לאחד מן הצדדים"

מקרה דנן נכנס לגדרי החריג בו תתערב ערכאת הערעור, היות שמניעת הגשת התצהיר המשלים עלולה לפגוע אנושות ביכולתו של המבקש להוכיח את תביעתו.

4. עיון בבקשת המבקש מיום 24.2.21 להגשת תצהיר משלים, מעלה שהמבקש נימק היטב מדוע הוא עומד בתנאים שהוצבו בפניו והוא מפרט אילו סעיפים בתצהירו מתייחסים לתצהירה של

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-10-1947 פלוני נ' אלמוני ואח'

- 1 המשיבה 1, תוך התייחסות ספציפית לטענות המשיבה 1, שלטענת המבקש הן טענות חדשות
2 שלא נטענו בכתב ההגנה. בתצהיר המשלים יש התייחסות נקודתית לכל סעיף בכתב ההגנה
3 שלגביו המבקש מפרט את גרסתו. בסעיף 7 לבקשתו מפורטים אחד לאחד כל רשימת הסעיפים
4 בתצהיר המשיבה 1 שהמבקש מתייחס אליהם בתצהירו המשלים ושלטענתו לא נטענו בכתב
5 ההגנה. המבקש מפרט בכל אחד מהסעיפים 5 עד 66 לתצהירו, את התייחסותו לטענות המשיבה
6 1 ובסעיף 67 לתצהירו, הוא מפרט את התייחסותו לעדותו של א' ב'.
- 7
8 5. לכן, המבקש עומד בתנאי החלטת המחוזי וההחלטה מיום 23.8.20. ייתכן, ואיני קובע כל
9 מסמרות, שיתברר שחלק מסעיפי התצהיר לא עומדים בדיוק בתנאים שנקבעו והמשיבים יוכלו
10 כמובן להתנגד להם נקודתית בטענה של הרחבת חזית אסורה או כל טענה אחרת. עצם התרת
11 הגשת התצהיר המשלים, לא מהווה הכשר לכל סעיפיו.
- 12
13 6. משעה שהחלטת המחוזי קבעה שתינתן למבקש אפשרות להגיש תצהיר משלים בכפוף לתנאים
14 והמבקש עמד לפחות באופן עקרוני בתנאים, אין למנוע ממנו להציג את מלוא ראיותיו וטענותיו.
15 גם בית המשפט קמא יוכל לפסול סעיפים כאלו או אחרים מהתצהיר ככל שסעיפים ספציפיים
16 לא עומדים בתנאים. ברם, מאחר שהמבקש עמד באופן עקרוני בתנאים, היה צריך לאפשר לו
17 את הגשת התצהיר המשלים ולא לפסול את כולו.
- 18
19 7. כמו כן, מאחר שבנו של המבקש היה ילד קטן בשעה שמקצת העובדות הרלוונטיות התרחשו,
20 מובן שהבן לא יכול להעיד על עובדות אלו ורק המבקש יכול להעיד עליהן. לכן, אין לקבל את
21 הטענה שניתן היה למלא את החוסר הראייתי באמצעות עדותו של בן המבקש.
- 22
23 8. אי הגשת תצהיר משלים תפגע בזכותו המהותית של המבקש להציג את מלוא טענותיו וראיותיו
24 ואם הדבר לא יתאפשר לו, ייתכן שייגרם לו נזק חסר תקנה. הזכות הדיונית של המשיבים
25 שקודם יישמעו כל עדי המבקש לא נפגעת, מאחר שטרם החלה חקירת עדי המשיבים והם יוכלו
26 לבקש השלמת חקירה ראשית ככל שיתברר שלאור התצהיר המשלים של המבקש הם זקוקים
27 לערוך השלמות לעדותם.
- 28
29 9. **סיכומי של דבר**: הבקשה מתקבלת וכן מתקבל הערעור לגופו. יש להתיר למבקש להגיש את
30 תצהירו המשלים לבית משפט קמא, תוך שמירת זכותם של המשיבים לטעון לעניין הרחבת חזית
31 וכן כל טענה אחרת ואף לעתור להשלמת חקירה ראשית של העדים מטעמם.
- 32
33 10. המשיבים 1-2 ישלמו את הוצאות המבקש ושכ"ט עו"ד בסך של 10,000 ₪. העירבון שהופקד על
34 ידי המבקש יוחזר לו, על פירותיו, באמצעות בא כוחו.
- 35
36 11. פסק הדין מותר לפרסום בכפוף להשמטת הפרטים המזהים.
- 37

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים
רמ"ש 1947-10-21 פלוני נ' אלמוני ואח'

1
2
3
4
5
6
7

ניתן היום, ט"ו טבת תשפ"ב, 19 דצמבר 2021, בהעדר הצדדים.

נפתלי שילה, שופט